

Брюксел, 14.6.2016 г.
COM(2016) 379 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Подпомагане на предотвратяването на радикализацията, водеща до насилнически
екстремизъм**

Въведение

Неотдавнашните терористични атаки в Европа още веднъж подчертаха спешната необходимост от преодоляване на радикализацията, която води до насилнически екстремизъм и тероризъм. По-голямата част от заподозрените в тероризъм лица, замесени в тези нападения, са родени и израснали в някоя от държавите членки европейски граждани, които са били радикализирани и са се обърнали срещу своите съгражданите, за да извършват жестокости. Предотвратяването на радикализацията е ключов елемент от борбата срещу тероризма, както беше подчертано в Европейската програма за сигурност¹.

Разработването и прилагането на мерки за противодействие на радикализацията се извършва главно на местно равнище, но също и на регионално или национално равнище и попада основно в сферата на компетентност на държавите членки. Местните организации обикновено са в най-изгодна позиция да откриват и предотвратяват случаи на радикализация, както в краткосрочен, така и в дългосрочен план. Същевременно ЕС трябва да изиграе подкрепяща роля, особено поради сходния характер на предизвикателствата, пред които са изправени държавите членки, и мащаба и взаимозависимия характер на проблема, което означава, че сътрудничеството, създаването на мрежи, финансирането и обменът на добри практики на европейско равнище са от значение.

ЕС подкрепя работата на държавите членки в тази област от повече от десетилетие насам. През 2005 г.² в стратегията на ЕС за борба с тероризма предотвратяването бе определено като един от четирите стълба на неговите действия. Комисията прие отделно съобщение през 2014 г.³ за определяне на приоритетите за по-нататъшни действия. В Европейската програма за сигурност от април 2015 г. предотвратяването на радикализацията, която води до насилие, бе поставено в по-широк политически контекст. В резултат на призива на Европейския съвет от 12 февруари 2015 г.⁴ и на призивите от страна на Европейския парламент⁵, на Съвета по външни работи от 9 февруари 2015 г.⁶ и на Съвета по правосъдие и вътрешни работи от 20 ноември 2015 г.⁷

¹ Европейска програма за сигурност, COM (2015) 185 от 28 април 2015 г.

² Стратегия на ЕС за борба с тероризма от 30 ноември 2005 г., <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%2014469%202005%20REV%204>.

³ Съобщение на Комисията относно предотвратяване на радикализацията, водеща до тероризъм и екстремистко насилие: укрепване на реакцията на ЕС, COM (2013) 941 окончателен от 15 януари 2014 г.

⁴ Неформална среща на държавните и правителствените ръководители Брюксел, 12 февруари 2015 г. – Изявление на членовете на Европейския съвет, <http://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2015/02/150212-european-council-statement-fight-against-terrorism/>.

⁵ Резолюция на Европейския парламент от 25 ноември 2015 г. относно предотвратяване на радикализацията и вербуването на граждани на Съюза от страна на терористични организации (2015/2063(INI)),

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+COMPARL+PE-551.967+01+DOC+PDF+V0//BG&language=BG>; вижте също Резолюция на Европейския парламент от 19 януари 2016 г. относно ролята на межкултурния диалог, културното многообразие и образованието за популяризирането на основните ценности на ЕС, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0005+0+DOC+PDF+V0//BG>.

⁶ Заклучения на Съвета относно борбата с тероризма от 9 февруари 2015 г., <http://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2015/02/150209-council-conclusions-counter-terrorism/>.

и 24 март 2016 г.⁸, Комисията предложи по-нататъшни конкретни мерки в своето съобщение от 20 април 2016 г.⁹ за оказване на допълнителна подкрепа на държавите членки по отношение на ефективността на националните им политики за борба с радикализацията чрез: подобрени структури за координация на равнище ЕС, използване на общоевропейски мрежи, по-ефикасно използване на фондовете и проекти от европейска величина. Съобщението също така допълва плана за действие на ООН за предотвратяване на насилническият екстремизъм, представен през януари 2016 г.¹⁰

Радикализацията, която води до насилие, не е ново явление. Въпреки това последните ѝ проявления, нейният мащаб, както и използването на нови средства за комуникация представят нови предизвикателства, които налагат подход, насочен едновременно към разрешаване на непосредствените последици за сигурността от радикализацията и на нейните първопричини, които обединява всички заинтересовани страни в обществото.

В настоящото съобщение се разглежда приносът на ЕС за подпомагане на държавите членки при предотвратяването на радикализацията, която води до насилнически екстремизъм под формата на тероризъм. Това многостранно и сложно предизвикателство може да бъде преодоляно единствено чрез комбинация от действия в няколко области на политиката и сътрудничество между компетентните органи и социални и общностни партньори на всички равнища — местно, регионално, национално и европейско. Съобщението е насочено към начините, по които работата на равнище ЕС може да помогне на държавите членки да преодолеят това предизвикателство в седем конкретни области: (i) стимулиране на изследванията, набиране на доказателства, наблюдение и създаване на мрежи; (ii) борба с терористичната пропаганда и речта на омразата онлайн; (iii) борба с радикализацията в затворите; (iv) насърчаване на приобщаващото образование и популяризиране на общите ценности на ЕС; (v) насърчаване на изграждането на приобщаващо, отворено и устойчиво общество и достигане до младите хора; (vi) свързаното със сигурността измерение на мерките срещу радикализацията и (vii) международното измерение.

1. Радикализацията, която води до насилие — сложно явление, изискващо задълбочени познания и многостранен отговор

- *Все по-сложно и развиващо се явление*

ЕС отдавна се сблъсква с различни видове тероризъм, по-конкретно въз основа на крайни политически идеологии. Те продължават да са сериозен проблем в ЕС, а има и признаци, че биха могли все по-често да стават причина за насилнически екстремизъм

⁷ Заключение на Съвета на ЕС и на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно борбата с тероризма от 20 ноември 2015 г., <http://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2015/11/20-jha-conclusions-counter-terrorism/>.

⁸ Съвместно изявление на министрите на правосъдието и вътрешните работи от ЕС и представителите на институциите на ЕС относно терористичните нападения в Брюксел на 22 март 2016 г., <http://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2016/03/24-statement-on-terrorist-attacks-in-brussels-on-22-march/>.

⁹ Изпълнение на Европейската програма за сигурност с цел борба срещу тероризма и подготвяне на условията за ефективен и истински Съюз на сигурност, COM (2016) 230 final.

¹⁰ <https://www.un.org/counterterrorism/ctif/en/plan-action-prevent-violent-extremism>.

под формата на тероризъм. Въпреки това мотивите за неотдашните терористични нападения в Европа се различават и са по-сложни в сравнение с предходни проявления на радикализация. Днес радикализацията има различни първопричини, функционира въз основа на различни техники за вербуване и комуникация и е насочена към по-общи и променящи се целеви групи в Европа и извън нея. Тя се разпространява в различни градски и крайградски условия и се подхранва и вдъхновява от подстрекаващи към насилие идеологии, които са насочени към нови групи като жени и много млади хора с различен социален произход. Освен това радикализацията, водеща до насилие, е комплексен въпрос, който зависи от сложна мрежа от отблъскващи и притегателни фактори. Тя не се задейства от един единствен мотив и няма една единствена причина или неизбежен път, а обикновено е резултат от съчетаването на различни фактори.

Сред факторите, благоприятстващи радикализацията, могат да са силно чувство за лична и културна изолация, усещане за несправедливост или унижаване, подсилени от социална маргинализация, ксенофобия и дискриминация, ограничени възможности за образование или заетост, престъпност, политически фактори, както и фактори с идеологическо и религиозно измерение, нестабилни семейни връзки, лични травми или други психологически проблеми. Тези фактори могат да бъдат използвани от вербовчиците, които си служат с уязвимостта и несгодите чрез манипулация, или пък съответно могат да се засилват в резултат на самоизолация. Социалните медии осигуряват свързаност, виртуално участие и „ехо-камера“ за еднородни екстремистки възгледи. Освен това, професионалисти в областта и представители на академичните среди отбелязваха, че при някои обстоятелства процесът на радикализация може да се осъществява във все по-кратки срокове. По оценки около 4000 граждани на ЕС са се присъединили към организации в страни на конфликт като Сирия и Ирак.

Неотдашните терористични нападения поставиха ислямския екстремизъм в центъра на вниманието. Идеологичните и религиозните фактори са един от множеството възможни мотиви за радикализация. Вербовчиците и екстремистките проповедници натрупаха опит в експлоатацията на несгодите, злоупотребявайки с религиозни послания и символи за оправдаване на актовете на насилие. В същото време религията може да играе съществена роля за предотвратяване или противодействие на радикализацията — тя обединява общности, засилва чувството на принадлежност и насочва хората в положителна посока.

- *Подпомагане на изследванията, набиране на доказателства, наблюдение и създаване на мрежи*

Изследванията на ЕС предоставиха полезни сравнителни резултати относно радикализацията и дерадикализацията сред младите хора и относно променящия се и сложен социален контекст, обусловен от религиите, културното многообразие и политическия екстремизъм в много държави членки. В рамките на тези изследвания бяха изготвени и ще продължат да се изготвят конкретни инструменти и политически анализи, които да се използват пряко от специалистите по сигурността и лицата, съставляващи политики в държавите членки. Последните терористични нападения, извършени в Европа, обаче показват нови тенденции в процеса на радикализация, които трябва да бъдат допълнително проучени.

Няколко проекта за борба с радикализацията започнаха по Седмата рамкова програма за европейски научни изследвания и технологично развитие (7РП)¹¹. Тези проекти са насочени към по-добро разбиране на мотивите в основата на радикализацията, както и към методологии за оценка на ефективността на мерките за решаване на тези въпроси.

С оглед на по-нататъшното скъсяване на дистанцията между академичната общност и лицата, работещи по сигурността в тази област, през 2016 г. Комисията включи теми за научни изследвания по въпросите на радикализацията и приобщаването в програма „Хоризонт 2020“¹². Освен това съществуват множество изследвания, насочени към религиозното многообразие в Европа¹³. Новите констатации в рамките на тези проекти ще подобрят способността на държавите членки да усъвършенстват съществуващите подходи в политиките и да разработят нови политики и практики.

Сред останалите приоритети за научни изследвания са: систематизиране на наличните знания и експертен опит в подкрепа на вземането на стратегически решения; подобряване на интердисциплинарната работа на терена във връзка с начините, използвани от терористите за вербуване, социализацията и съответните техники; използване на големи масиви от данни, за да се анализира информацията, свързана с комуникационните практики в рамките на радикализацията, която води до насилие; подобряване на съществуващите връзки между академичната общност, включително изследователи от страни извън ЕС, създателите на политики и други заинтересовани страни; както и научни изследвания и образование, свързани с езици, култури, религии и идеологии.

Център за високи постижения на Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията

Центърът за високи постижения на Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията (RAN) е европейският портал и платформа за обмен на опит, обединяване на знанията, определяне на най-добрите практики, както и за разработване на нови инициативи за борба с радикализацията. Той събира различни участници (включително психолози, педагози, социални работници, лидери на общности и НПО заедно с полицията, затворническите и пробационните служители, както и представители на различни министерства и администрации) от всички съответни области, вариращи от повишаване на устойчивостта срещу екстремистка пропаганда в интернет до радикализация в затворите и в образователната среда, като особено внимание се отделя на младежта. RAN е замислена като мрежа от мрежи, а сътрудничеството между други подходящи мрежи и Центъра за високи постижения на RAN спомага за обединяване на съответния експертен опит и за взаимно подсилване на

¹¹ Проекти за сигурност по РП7: www.safire-project.eu; www.impacteurope.eu; www.fp7-prime.eu/project; <http://voxpath.eu/>. Проекти за обществени и хуманитарни и науки по РП7: „Религиозно многообразие и светски модели в Европа — новаторски подходи към правото и политиките“; „Място за исляма в Европа“; „Борба с неравенствата чрез новаторски социални практики на и за млади хора в градовете в Европа“.

¹² Покана на стойност 8,5 млн. EUR за разработване на цялостен подход към радикализацията в ЕС, която води до насилие — от ранно разбиране до подобряване на защитата, и покана на стойност 5 млн. EUR за съвременните тенденции по отношение на радикализацията и тяхното значение за Европа.

¹³ Покана на стойност 2,5 млн. EUR за религиозното многообразие в Европа — минало, настояще и бъдеще.

инициативите в различни области на политиката. Комисията е предвидила до 25 млн. EUR за период от четири години за Центъра за високи постижения на Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията, за да се предостави специфична подкрепа на заинтересованите страни в държавите членки при разработването на всеобхватни стратегии за предотвратяване, при създаването на многоведомствени рамки и мрежи и при изпълнението на конкретни проекти. Не на последно място Центърът за високи постижения на RAN прави преглед на последните научни констатации, които са от пряко значение за работата на специалистите и органите в рамките на различните работни групи на RAN.

Ключови действия:

- ✓ *Центърът за високи постижения на RAN оказва подкрепа на държавите членки при разработването и прилагането на ефективни превантивни дейности, предоставя насоки и наръчници за създаване на многоведомствени структури, създава платформа за обмен на опит и практики и прави преглед на научните изследвания в областта на радикализацията.*
- ✓ *Създаване на база данни със стратегии за предотвратяване на национално, регионално или местно равнище и на мрежи от специалисти и национални/регионални звена за контакт в държавите членки.*
- ✓ *Мобилизиране на научните изследвания в рамките на „Хоризонт 2020“, насочени към сложните първопричини за радикализацията, която води до насилие, за да се предоставят конкретни инструменти, позволяващи една по-добре информирана политическа намеса.*

2. Борба с терористичната пропаганда и речта на омразата онлайн — борба със заплахите, засилване на критическото мислене и насърчаване на активното участие на гражданското общество.

Терористите все по-често злоупотребяват с интернет за свои цели. Някои терористични групи днес отделят значителни ресурси за изготвянето на голямо количество комплексни терористични материали, които включват заплахи, наръчници за обучение, практически съвети за сдобиване и внасяне на оръжия, правене на бомби и подбиране на мишени, планиране и извършване на нападения. По сложни и криптирани канали на комуникация се публикуват видеозаписи на успешни нападения, изтезания и екзекуция на жертви и послания, подкрепящи и насърчаващи нови терористични атаки и актове на насилие. Интернет предоставя на радикалните вербовчици повече възможности за общуване с хора, които не биха били достъпни по конвенционални начини. Общуването със съмишленици онлайн може да замести физическата общност на индивида и да създаде онлайн социална среда, в която отклоняващото се поведение и насилието са приемливи. Въпреки че тези онлайн материали сами по себе си не водят непременно до радикализация, те изглежда играят роля за ускоряване на този процес. Взаимодействието с други хора по интернет засилва чувството за принадлежност и обща кауза.

Ето защо, за да се изкоренят първопричините за екстремизма, са нужни действия за справяне с увеличаването на речта на омразата и разпространяването на екстремистки и

терористични материали онлайн. Нужни са също така мерки за засилване на устойчивостта на потенциалните наемници срещу подобна пропаганда.

- *Работа с индустрията и гражданското общество*

През декември 2015 г. бе създаден Интернет форумът на ЕС, събиращ партньори от индустрията, държавите членки, правоприлагащите органи и гражданското общество с цел търсене на начини за справяне с предизвикателствата на терористичната и екстремистката пропаганда онлайн чрез засилено доброволно сътрудничество и при зачитане на основните права, като например свободата на словото.

Усилията по отношение на терористичното съдържание онлайн понастоящем са съсредоточени в две области: ограничаване на достъпа до терористични материали, от една страна, и овластяване на партньорите от гражданското общество да противодействат на пропагандата на насилническият екстремизъм и да предоставят положителни алтернативи, от друга. Звеното на ЕС за сигнализиране за незаконно съдържание в интернет към Европол играе ключова роля в подкрепа на първата цел. То помага за откриване на терористично съдържание онлайн и уведомява за него дружеството, на чийто уебсайт е хоствано то, когато се смята, че нарушава реда и условията на дружеството. Решението за сваляне на материалите принадлежи на дружеството. Центърът за високи постижения на Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията (RAN) и нейната работна група за „комуникация и пропаганда“ ще продължат да трупат опит в работата с партньорите от гражданското общество по втората цел и да предлагат начини за разработване на алтернативни и противоположни на терористичната пропаганда послания¹⁴.

Комисията, Европол, държавите членки, гражданското общество и промишлеността работят по набор от целеви действия, чието изпълнение трябва да започне през следващите месеци. Това ще включва Съвместна платформа за сигнализиране за незаконно съдържание в интернет, която ще бъде разработена от интернет индустрията с участието на различни заинтересовани страни. Целта е да се подобри процесът на сигнализиране и да се предотврати повторното качване на свалени материали на други платформи. Освен това по общоевропейска програма за овластяване на гражданското общество, която ще се координира от центъра за високи постижения на RAN съвместно с индустрията и партньори от гражданското общество от всички страни от Съюза, ще се осигурят обучение, техническа помощ и анализи на ефективността на кампаниите за противодействащи послания. Жертвите на тероризма, както и религиозните лидери и общности, са в добра позиция, за да предоставят такива алтернативни и противоположни послания. Изпълнението на различните инициативи в рамките на Интернет форума на ЕС ще бъде подкрепено от целенасочени изследвания на използването на интернет от терористите.

Освен това Комисията заедно с Facebook, Twitter, YouTube и Microsoft създаде кодекс за поведение за борба с разпространението в Европа на незаконната реч на омразата онлайн¹⁵. В съответствие със съвместната декларация, приета на извънредното заседание на Съвета по правосъдие и вътрешни работи на 24 март 2016 г., това ще

¹⁴ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/issue_paper_cn_oct2015_en.pdf.

¹⁵ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-1937_en.htm.

гарантира, че ИТ дружествата бързо и ефективно разглеждат и когато е необходимо отстраняват подбуждащите омраза изказвания, нарушаващи националните закони, с които се транспонира правото на ЕС¹⁶, а гражданското общество и органите на държавите членки могат по-лесно да съобщават за незаконно съдържание. По-нататъшните усилия ще се съсредоточат върху насърчаване на прозрачността при прилагане на процедурите за сигнализиране и сваляне на съдържание, както и върху насърчаването на алтернативните и противоположните послания.

Текущите инициативи във връзка с речта на омразата, като например движението „Не на словото на омразата“ с подкрепата на Съвета на Европа и други инициативи на равнище граждани, са от решаващо значение за насърчаването на равнопоставеността и предотвратяването на расизма и радикализацията. Комисията ще подпомага гражданското общество в наблюдението и намаляването на привлекателността и въздействието на речта на омразата чрез програмата за права, равенство и гражданство¹⁷.

Комисията ще продължи да финансира Консултативния екип за стратегически комуникации/Мрежата за стратегически комуникации. Натрупаният в рамките на проекта експертен опит е на разположение на държавите членки, гражданското общество и институциите на ЕС при разработването на подходяща рамка за политики, осведомителни кампании или отделни инициативи. В допълнение към създаването на мрежа за споделяне и обмен на добри практики проектът предоставя практическа подкрепа и консултации, които могат да улеснят разработването на ефективни противоположни послания.

- *Актуализиране на законодателството*

В Директивата за аудиовизуалните медийни услуги¹⁸ от държавите членки вече се изисква да гарантират, че аудиовизуалните медийни услуги, като например телевизионните предавания и услугите за видео по заявка, не съдържат подбуждания към ненавист, основана на раса, пол, религия или националност. Тъй като речта на омразата в платформите за споделяне на видеоклипове буди все повече безпокойство, чрез предложението си за преразглеждане на Директивата¹⁹ Комисията иска да гарантира, че от тези платформи се изисква да вземат подходящи мерки за защита на гражданите от изказвания, подбуждащи насилие или омраза. Тези мерки включват например докладване и обозначаване на съдържание. В предложението се предвижда кодексите за поведение, изготвени от индустрията, да бъдат изпращани на Комисията, от групата на европейските регулатори на аудио-визуални медийни услуги да се иска евентуално становище във връзка с тези кодекси, а националните регулаторни органи в тази област да бъдат оправомощени да ги прилагат. Освен това Комисията ще прави редовна оценка на ефективността на мерките за саморегулиране, за да подпомага платформите, когато е

¹⁶ Рамково решение на ЕС 2008/913/ПВР за борбата с расизма и ксенофобията посредством наказателното право

¹⁷ Програма „Права, равенство и гражданство“ — работна програма за 2016 г.

http://ec.europa.eu/justice/grants1/programmes-2014-2020/files/rec_awp_2016/rec_awp_2016_annex_en.pdf.

¹⁸ Директива 2010/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 10 март 2010 г. за координирането на някои разпоредби, установени в закони, подзаконови и административни актове на държавите членки, отнасящи се до предоставянето на аудио-визуални медийни услуги.

¹⁹ Предложение за изменение на Директива 2010/13/ЕС относно аудио-визуалните медийни услуги SWD (2016) 168.

необходимо, включително чрез създаване на подходящи рамки за осигуряване на правна сигурност. Комисията ще спомогне също така за създаване на нов алианс за по-добра защита на децата в интернет²⁰ като част от нейните усилия за насърчаване на предприятията да изготвят кодекси за поведение в подкрепа на прилагането на предложените актуализирани правила на ЕС в областта на аудио-визията.

- *В подкрепа на медийната грамотност*

Инфраструктурата за по-безопасен интернет цифрови услуги, финансирана по Механизма за свързване на Европа, дава възможност на националните центрове за безопасен интернет да повишават осведомеността сред децата, родителите и учителите за рисковете, на които децата са изложени онлайн, и да ги овластяват да се справят с тези рискове. Някои центрове за безопасен интернет вече търсят отговор на възникващия проблем с онлайн радикализацията, за подходящо справяне с който се изискват специфични експертни познания. Така например, центърът в Обединеното кралство е изготвил насоки за начините за защита на децата от екстремизма в интернет. Центърът в Австрия разработва стратегия за справяне с онлайн радикализацията в сътрудничество със специализирани организации. А шведският център за безопасен интернет е съставил образователни материали за подобряване на способностите на подрастващите да разобличават пропагандни послания.

Ключови действия:

- ✓ *В рамките на Интернет форума на ЕС: разработване на Съвместна платформа за сигнализиране за незаконно съдържание в интернет с цел по-бързо и по-ефективно сигнализиране и създаване на програма за овластяване на гражданското общество с цел значително увеличаване на обучението и помощта за партньорите от гражданското общество, за да се умножат ефикасните положителни алтернативни послания онлайн.*
- ✓ *Центърът за високи постижения на RAN следва да предостави платформа за обмен на опит и добри практики в областта на повишаването на медийната грамотност и критичното мислене в интернет, и да изготви общоевропейска информационна кампания с цел укрепване на устойчивостта срещу радикализацията онлайн и предоставяне на алтернативни послания или алтернативни действия (кампания Exit Hate (Сбогом на омразата)).*
- ✓ *Комисията и съответните ИТ компании следва да контролират публичните ангажименти в кодекса на поведение за противодействие на незаконната реч на омразата онлайн, включително тяхното въздействие. Подобряване на прозрачността при прилагането на процедурите за сигнализиране и отстраняване на съдържание.*

3. Прекъсване на цикъла — борба с радикализацията в затворите

Европейската комисия вече оказва подкрепа на държавите членки, които имат преобладаваща компетентност в тази област, в усилията им за предотвратяване и

²⁰ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/commission-broker-new-alliance-better-protect-minors-online>.

противодействие на радикализацията в затворите. В съответствие със заключенията на Съвета от 2015 г. относно действията на наказателното правосъдие в отговор на радикализацията²¹, Евроюст наблюдава развитието и тенденциите в приложимата законодателна рамка и съответната съдебна практика в държавите от ЕС по отношение на тероризма и радикализацията, водеща до насилие, включително използването на алтернативи на наказателното преследване и задържане, с цел информиране на политиките и разработване на бъдещи инициативи. Това се прави, наред с другото, чрез инструмента за наблюдение на издаването на присъди във връзка с тероризма и чрез тактически срещи на Евроюст по въпросите на тероризма. Освен това през 2015 и 2016 г. Комисията е предоставила финансиране в размер на 8 милиона евро за изпълнение на заключенията на Съвета, включително за разработване на програми за реабилитация и дерадикализация в затворите и извън тях, за инструменти за оценка на риска и за обучение на специалисти.

Комисията работи също с Европейската организация за пробация и Европейската организация на затворите и изправителните институции, които се финансират с безвъзмездни средства за оперативни разходи по програма „Правосъдие“, за да ги въввлече в специализираното обучение на служителите в затворите и пробационните служби. Комисията си сътрудничи тясно и с Европейската мрежа за съдебно обучение и понастоящем финансира програма за обучение на съдии и прокурори по въпросите на радикализацията, за да им предостави необходимите знания и умения, както и инструменти за оценка на риска и методологии за определяне на степента на заплахата от лица, заподозрени в извършването на терористични престъпления. Важно е също така да се улесни обменът на добри практики между държавите членки за справяне с радикализацията в затворите.

Дейностите на центъра за високи постижения към Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията (RAN) ще продължат да обхващат радикализацията в затворите, най-вече в рамките на неговата работна група по въпросите на затворите и пробацията, като се дава възможност на местни практикуващи специалисти да обменят добри практики, да отправят препоръки и да разработват или преразглеждат насоки и наръчници относно механизмите и програмите за изпълнение с цел предотвратяване и противодействие на радикализацията в затворите и насърчаване на превъзпитанието и реинтеграцията, включително насоки за разработване на подходи с участието на няколко агенции, както и по-специфични инструменти за намеса, като оценки на риска. Първите поуки, препоръки и установени предизвикателства са посочени в документа на RAN по темата „Справяне с радикализацията в контекста на затворите и пробацията“, в който са обхванати аспекти като развитие на сътрудничеството с участието на няколко агенции, оценки на риска, управление на риска, включително условия в затворите и избор на режими, както и програми за реинтегриране²².

Ключови действия:

- ✓ *Използване на центъра за високи постижения на RAN за обмен на добри практики и формулиране на политически препоръки във връзка с*

²¹ Заключение на Съвета от 20 ноември 2015 г. относно засилване на действията на наказателното правосъдие в отговор на радикализацията, водеща до тероризъм и насилствен екстремизъм <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/11/20-conclusions-radicalisation/>.

²² http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-news/docs/ran_p_and_p_practitioners_working_paper_en.pdf.

предотвратяването на радикализация за практикуващи специалисти на първа линия (включително, когато е подходящо, съдии и прокурори), което обхваща секторите на затворите и пробацията.

- ✓ *Предоставяне на финансова помощ, за да се помогне на държавите членки да разработят инструменти за оценка на риска.*
- ✓ *Подкрепа за разработването на програми за образование и обучение в затворите (включително професионално обучение), за да се улесни реинтеграцията на задържаните лица в обществото.*
- ✓ *Подкрепа за разработването от страните членки на програми за превъзпитание на затворници и за обмена на добри практики и политики в областта на изпълнението на наказанията.*
- ✓ *Насърчаване на обмена на информация от страна на специализирани прокурори в рамките на Евроюст.*

4. Насърчаване на приобщаващото образование и популяризиране на общите ценности на ЕС

В дългосрочен план висококачественото образование — като се започне от предучилищното образование и се върви по-нататък — остава най-добрата защита от социално изключване, което в някои случаи може да бъде фактор за радикализация. Все пак възможностите и резултатите зависят от социално-икономическата среда на децата. 11,1 % от младите европейци напускат училище преждевременно и при излизането си на трудовия пазар ще се окажат в неравностойно положение, което по-късно много трудно би могло да бъде преодоляно²³. Поради това изключително важна превантивна мярка е да се борим с тези проблеми, като едновременно с това „предаваме“ общите ценности на ЕС на младите хора и им предоставяме възможност да направят информиран избор.

На 17 март 2015 г. министрите на образованието и Европейската комисия приеха *Декларацията относно популяризирането чрез образование на гражданските и общите ценности — свобода, толерантност и недискриминация*²⁴, в която се определят общите цели на държавите членки и се призовава за подкрепящи мерки на равнище ЕС. Въз основа на това Комисията вече мобилизира своите политически и финансови инструменти и ще предприеме по-нататъшни конкретни стъпки в подкрепа на усилията на държавите членки.

- *Подсилена рамка за политическа подкрепа и сътрудничество*

Въпреки че държавите членки са отговорни за собствените си системи за образование и обучение, политиката на ЕС може да подкрепя национални действия и да помага при отговора на общи предизвикателства, по-специално по линия на рамката за

²³ Всички данни в тази глава са от изданието за 2015 г. на „Обзор за образованието и обучението“.

²⁴ Парижка декларация, http://ec.europa.eu/education/news/2015/documents/citizenship-education-declaration_en.pdf.

сътрудничество „Образование и обучение 2020“²⁵. Комисията ще предложи проект за препоръка на Съвета, с която да се насърчават ефективни политики и добри практики, подкрепени от възможности за финансиране, като по този начин се дава възможност за по-координиран подход в рамките на ЕС. В тази препоръка ще бъдат предоставени конкретни насоки за създателите на политики, което ще им помогне да предприемат необходимите стъпки за постигане на целите на Парижката декларация на национално и местно равнище. Опитът с рамки, като рамката във връзка с преждевременното напускане на училище²⁶, показва, че този подход води до бързи и осезаеми резултати.

- *Оптимално използване на финансирането от ЕС*

По линия на „Еразъм+“ се финансират транснационални проекти за сътрудничество и политическа подкрепа²⁷. Само през 2014 г. чрез програмата е предоставено финансиране за над 1700 проекта в секторите на образованието, обучението, младежта и спорта. От 2016 г. приоритетни стават действия и проекти, които насърчават приобщаването и популяризират основните ценности, отразявайки целите на Парижката декларация. В резултат на това 400 млн. евро вече са на разположение за разработване на нови политики и проекти в подкрепа на тези приоритети, а още 13 млн. евро ще бъдат изразходвани в подкрепа на разпространяването и увеличаването на мащабите на инициативи на най-близко до гражданите равнище.

- *Подкрепа за преподавателите и образователните институции*

Училищата играят ключова роля в стимулирането на приобщаване и като основна част на общностите работят в тясно сътрудничество с родителите и местните асоциации. Редовните контакти с представители на гражданското общество и примери за подражание могат да имат решаващо значение за мотивирането на младите хора и предотвратяването на тяхното пропадане към маргиналните слоеве на обществото. Такива видове мрежи вече съществуват в някои държави членки²⁸, като мащабите им трябва да станат европейски, за да се достигне значителна маса от млади хора. Затова Комисията ще създаде мрежа, която да даде възможност на заинтересованите страни по места да канят хора, работещи в различни области, като предприемачи, художници, спортисти, а също и лица, които преди са били радикализирани, когато това е уместно, да посещават училища, младежки инициативи, спортни клубове и затвори, за да споделят опита си.²⁹

Учителите играят особено важна роля. Те се намират в благоприятна позиция за откриване на ранни признаци на радикализация в учениците и могат да помогнат да се реагира на тази опасност. Казано по-общо, учителите следва да бъдат подготвени да реагират на многообразието в класната стая и да предават общите ценности на учениците. Тъй като учителите в много държави членки са изправени пред сходни

²⁵ Заключение на Съвета от 12 май 2009 г. относно стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението (ET 2020), https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/107622.pdf.

²⁶ Препоръка на Съвета от 28 юни 2011 г. относно политики за намаляване на преждевременното напускане на училище.

²⁷ Съответно най-малко 28 % и 4,2 % от общия бюджет, тоест 14,7 млрд. евро за периода 2014 — 2020 г.

²⁸ Пример за това е Réserve Citoyenne във Франция, <http://www.lareservcitoyenne.fr/>.

²⁹ Тази мрежа, финансирана по линия на „Еразъм+“, ще стартира като пилотен проект, насочен към радикализацията, която води до насилие, в бедните региони на някои държави членки.

предизвикателства, ученето един от друг и прекият обмен на равнище ЕС могат да помогнат за откриване на добри практики. ЕС ще продължи да подкрепя този обмен чрез eTwinning — интернет платформа, свързваща учители и класни стаи в цяла Европа³⁰, както и в рамките на работната група на RAN по въпросите на образованието. И накрая, Комисията ще работи в тясно сътрудничество със Съвета на Европа и ЮНЕСКО за подобряване на използването на съществуващите инструменти в подкрепа на учителите³¹.

Студентите и персоналът на висшите учебни заведения също играят важна роля. Комисията насърчава институциите за висше образование да работят с местните общности и да признават усилията на студентите в тази насока, например като им дават кредити за доброволческа дейност или други образователни модули.

Ключови действия:

- ✓ *Предлагане на препоръка на Съвета за засилване на социалното приобщаване и популяризиране на основните европейски ценности чрез образование и неформално учене.*
- ✓ *Предоставяне чрез „Еразъм+“ на повече от 400 млн. евро през 2016 г. на транснационални партньорства за разработване на новаторски политически подходи и практики на най-близко до гражданите равнище, даване на приоритет на социалното приобщаване, популяризиране на общите ценности и межкултурното разбирателство. Чрез „Еразъм+“ ще се разшири обхватът на действията на най-близко до гражданите равнище, като за целта през 2016 г. са предвидени 13 млн. евро.*
- ✓ *Създаване на мрежа за улесняване на преките контакти с положителни примери за подражание в училищата, младежките и спортните клубове и затворите.*
- ✓ *Насърчаване на предоставянето на кредити на студентите за доброволческа дейност и разработване на програми, съчетаващи научно съдържание и граждански ангажименти, чрез „Еразъм+“.*

5. Насърчаване на изграждането на приобщаващо, отворено и устойчиво общество и достигане до младите хора

ЕС отстоява идеята за общества, в които господстват плурализъм, недискриминация, толерантност, правосъдие, солидарност и равенство между мъжете и жените³². Борбата със социалното изключване и дискриминацията и насърчаването на социалната справедливост и закрила сами по себе си са цели на ЕС³³. Такива общества би трябвало да бъдат по-устойчиви на заплахите от насилнически екстремизъм.

³⁰ Включваща в момента 300 000 учители и общо 406 проекта, eTwinning е най-голямата учителска мрежа в света. Тя вече предлага широка гама от курсове във всички области на образованието, включително за гражданството и межкултурния диалог.

³¹ Рамката за компетенции в областта на демократичното гражданство, която ще стартира през април, и програмата „Спорни въпроси във връзка с преподаването“, както и педагогическите насоки на ЮНЕСКО относно образованието в областта на глобалното гражданство.

³² Член 2 от ДЕС.

³³ Член 3 от ДЕС.

Противопоставянето на дискриминацията, включително въз основа на религиозна принадлежност или убеждения, раса или етнически произход, вземането на мерки във връзка с омразата и стигматизацията на общности и борбата с престъпленията от омраза и тежките форми на словото на омразата са основни елементи в това отношение. Държавите членки трябва да прилагат законодателството на ЕС относно борбата с расизма и ксенофобията и дискриминацията въз основа на религиозна принадлежност или убеждения, като в момента е необходимо споразумение по предложението на Комисията за завършване на уредбата в областта на защитата от дискриминация въз основа включително и на религиозната принадлежност³⁴. Особено важен е диалогът между културите и религиите на равнище общности. Общностните лидери и гражданското общество трябва да бъдат подкрепени, за да се стимулират обменът и съвместните проекти между различни общности. През 2016 г. Комисията предостави 4,5 млн. евро на проекти за постигане на по-добро разбирателство между общностите, включително религиозните общности, и за предотвратяване и борба с расизма и ксенофобията чрез междурелигиозни и межкултурни дейности.

Социалната и трудовата политика на ЕС имат за цел изкореняване на бедността и насърчаване на приобщаващи трудови пазари и общества. Един от най-добрите начини да се справим със социалното изключване е заетостта. Едно от предизвикателствата, пред които са изправени държавите членки, е да се намали броят на младите хора, които не работят, не учат и не се обучават. ЕС може да помогне с политически насоки, предоставени чрез различни инструменти, като гаранцията за младежта и инициативата за младежка заетост, препоръката във връзка с дългосрочно безработните и наскоро приетата програма за придобиване на умения³⁵. Освен това Директива 2000/78 за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите³⁶ подпомага борбата с дискриминацията, включително чрез повишаване на осведомеността за дискриминацията сред заинтересованите страни, гражданското общество и социалните партньори.

Освен това Европейският социален фонд подкрепя национални схеми и малки местни проекти. От 2014 г. до 2020 г. 25,6 млрд. евро ще бъдат отпуснати пряко за стимулиране на социалното приобщаване на групи в неравностойно положение, например чрез съобразени с отделните случаи програми за обучение и схеми за социална подкрепа. Освен това повече от 8 млрд. евро ще бъдат използвани за подпомагане на училищата да вземат мерки във връзка с преждевременното напускане на училище и за увеличаване на достъпа до качествено образование за всички, например чрез приспособяване на училищните програми, курсове за обучение на учители и индивидуална помощ за ученици в неравностойно положение. Очаква се Европейският социален фонд да достигне до 2,5 млн. души в неравностойно положение, включително 1,3 млн., които са безработни или неактивни. Освен това чрез

³⁴ Предложение за директива за прилагане на принципа на равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация, COM (2008) 426 final.

³⁵ Нова програма за придобиване на умения за Европа: Съвместни усилия за укрепване на човешкия капитал, пригодността за заетост и конкурентоспособността (COM(2016) 381).

³⁶ Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 г. за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите.

Програмата за заетост и социални иновации (EaSI) могат да бъдат финансирани новаторски проекти по места, което ще стимулира социалното приобщаване.

Работата с младежта оказва силно влияние на младите хора, особено на тези в неравностойно положение, и им помага да станат ангажирани граждани, избягвайки маргинализацията и уязвимостта по отношение на екстремистки възгледи. Ангажирането на младежките работници е важно като част от по-широкомащабното сътрудничество на всички заинтересовани страни, включително образователни институции, общностни организации, работодатели и тези, които са най-близо до младите хора: техните семейства и приятели. В подкрепа на това Комисията — в тясно сътрудничество с държавите членки — ще разработи специален набор от добри практики, предназначен за младежки работници и обучаващи. В него ще бъдат предоставени примери за това как помощта за младите хора води до повишаване на тяхната демократична устойчивост, как те стават медийно грамотни и започват да мислят критично, за това как да бъдат учени младежите да разрешават конфликти и да уважават възгледите на другите и как да откриват и да реагират на ранни признаци на радикализация. За да се засили ефектът от работата с младите хора по места, Комисията също така ще укрепи Европейската доброволческа служба, като увеличи нейния бюджет³⁷ и даде приоритет на проектите, които популяризират основни ценности и достигат до лица и общности в неравностойно положение.

Ключови действия:

- ✓ *Продължаване на работата с Европейския парламент и Съвета за приемане на директивата за борба с дискриминацията.*
- ✓ *Засилване на социалното приобщаване на групите в неравностойно положение чрез политически мерки, Европейския социален фонд и Програмата за заетост и социални иновации.*
- ✓ *Засилване на подкрепата за младежките работници и организации, най-вече чрез разработване на набор от инструменти.*
- ✓ *Укрепване на Европейската доброволческа служба.*

6. Свързаното със сигурността измерение на мерките срещу радикализацията

Предотвратяването и противодействието на радикализацията имат силно измерение, свързано със сигурността, както се подчертава в неотдавнашното съобщение „Изпълнение на Европейската програма за сигурност с цел борба срещу тероризма и подготвяне на условията за ефективен и истински Съюз на сигурност“. Държавите членки могат да предприемат мерки за сигурност, за да предотвратят заминаването на млади хора за конфликтни зони с цел присъединяване към терористични групи. Това включва мерки, като например забрани за пътуване или криминализация на пътуването до трета държава за терористични цели, но и мерки, които дават възможност на семействата и приятелите да се обърнат за помощ към публичните органи, например горещи линии. Освен това екстремистките проповедници и лицата, извършващи терористична пропаганда или набиращи уязвими хора, могат да бъдат подведени под

³⁷ Предвидено е бюджетът (65 млн. евро през 2016 г.) да се увеличава с 15 % годишно в периода от 2017 г. до 2020 г.

наказателна отговорност. Държавите членки могат да издават забрани за пътуване, за да предотвратят влизането в ЕС на екстремистки проповедници, и да предприемат действия срещу разпространението на екстремистки послания чрез административни мерки. Подобни мерки са необходимо допълнение към мерките за повишаване на устойчивостта срещу радикализацията.

В това отношение споделянето на информация е от ключово значение. Рамките за сътрудничество и информационните инструменти на ЕС в областта на управлението на границите, миграцията и сигурността трябва да бъдат свързани, укрепени и използвани пълноценно³⁸ за ефективно предотвратяване на пътуванията на граждани на ЕС до конфликтни зони с терористични цели и за откриване на лицата, които представляват риск при завръщането си. Тези и други рамки и инструменти трябва да се използват за обмен на информация за лицата, заподозрени в радикализация, за да се улесни работата на съответните органи през границите при предприемането на подходящи мерки срещу лицата, които представляват висок риск за сигурността.

Шенгенската информационна система (ШИС) е от особено значение в това отношение. Сигнал в ШИС може да доведе до различни действия в зависимост от оценката и намерението на държавата членка, която го подава, *т.е.* лице може да бъде арестувано, поставено под закрила или подложено на проверка от разстояние или явна проверка. ШИС също така е полезна за предотвратяване на пътувания на терористи и за проследяване на маршрутите на лица, заподозрени в тероризъм. В контекста на чуждестранните бойци терористи Комисията насърчи държавите членки да посочват, че сигналът се отнася до „дейност, свързана с тероризъм“, без да го ограничават до чуждестранните бойци терористи или престъпните дейности като такива. По този начин могат да се подават сигнали за лица, за които се подозира, че се радикализират, за да извършат терористични актове.

Освен това държавите членки следва да увеличат усилията си, за да се осигури обменът и споделянето на необходимата информация с Европол. Наскоро създаденият Европейски център за борба с тероризма към Европол има за цел да се превърне в основен информационен център в борбата срещу тероризма в ЕС, включително по отношение на рисковете от радикализация.

В допълнение информационната система на Европол е подходяща да служи като централно хранилище на свързаните с правоприлагането данни, включително на консолидирания списък на всички известни или предполагаеми чуждестранни бойци терористи. Държавите членки все още трябва да увеличат значително своите усилия, за да предоставят на Европол необходимите данни за чуждестранните бойци терористи.

Ключови действия:

- ✓ До края на 2016 г. Комисията ще предложи да бъде изменена Шенгенската информационна система, за да се подобри още повече добавената ѝ стойност за целите на правоприлагането и борбата с тероризма.
- ✓ Държавите членки следва да обменят проактивно с другите държави членки и с Европол, когато е необходимо, цялата необходима информация за освободените

³⁸ Вж. съобщението на Комисията от 6 април „По-надеждни и по-интелигентни информационни системи в областта на границите и сигурността“, COM (2016) 205.

осъдени лица, заподозрени в радикализация, или за известни радикални лица с цел да се осигури внимателно наблюдение на лицата, които представляват висок риск.

7. Международното измерение – мерки срещу радикализацията, която води до насилие, отвъд границите на ЕС

Подобно на държавите — членки на ЕС, третите държави също са изправени пред предизвикателствата да отговорят на свързаната с радикализацията заплаха за сигурността, да се справят с първопричините за нея и да изградят устойчиви и сплотени общества. ЕС работи активно с ООН, Съвета на Европа и ОССЕ във връзка с техните усилия за противодействие на насилническият екстремизъм, например чрез продължаваща подкрепа посредством инициативи по линия на Глобалния форум за борба с тероризма (ГФБТ)³⁹.

Действията на ЕС на международната сцена следват два допълващи се подхода. Първо, когато оказва помощ на трети държави, ЕС ще подкрепя мерките, които са в съответствие с правоприлагането и правата на човека и имат за цел предотвратяване на извършването на терористични актове от радикализирани лица. Второ и още по-важно, ЕС ще засили ангажираността си с превантивни действия, насочени към първопричините за някои форми на радикализация, които могат да доведат до насилнически екстремизъм.

- *Засилване на капацитета на държавите партньори в областта на сигурността*

Когато е възможно, ЕС предоставя подкрепа в рамките на по-широки реформи, насочени към укрепване на капацитета в областта на сигурността в страните партньори, тъй като е доказано, че организираната престъпност, контрабандата и незаконният трафик, както и лошото управление на границите имат връзка с радикализацията, която води до насилие. ЕС и неговите държави членки трябва да са по-добре подготвени да си сътрудничат с правоприлагащите органи в трети държави. За тази цел ЕС ще подобри допълнително експертните познания и осведомеността за ситуацията в страните, които представляват най-голям риск. Например в Близкия изток и Северна Африка ще се оказва подкрепа за изграждане на ефективни наказателноправни системи, които да си сътрудничат на регионално и международно равнище в борбата с радикализацията.

ЕС провежда с други страни целенасочени и задълбочени диалози в областта на сигурността и борбата с тероризма, които водят до създаването на пакети от мерки и пътни карти за борба с тероризма. В прегледа на европейската политика за съседство се разглеждат няколко аспекта, свързани с мерките срещу радикализацията, като се дава приоритет на действията в областта на младежта, образованието и социално-икономическото развитие. До момента е постигнат осезаем напредък с Тунис, Ливан и Йордания. Ще бъде дадено началото на още действия за справяне с насилническият екстремизъм във връзка с изпълнението на регионалния план за действие за Сахел на ЕС. Редица конкретни дейности за противодействие на радикализацията се осъществяват в Пакистан и Югоизточна Азия. Подобна работа се извършва в региона

³⁹ По-конкретно „Хедая“ и Глобалния фонд за обществена ангажираност и устойчивост.

на Африканския рог и подкрепата от ЕС ще бъде разширена след успешното приключване на различните пилотни проекти там.

- *Подпомагане на трети държави при справянето с факторите в основата на радикализацията*

Предотвратяването и противодействието на насилническият екстремизъм се превърнаха в ключов елемент от външните действия на ЕС за борба с тероризма и бяха интегрирани в политиката за развитие, за да се създаде връзка между сигурността и развитието. Финансиранят от ЕС пакет от дейности „Укрепване на устойчивостта на насилие и екстремизъм“ (STRIVE)⁴⁰ бе предшественик на развитието на нарастващ брой инициативи, насочени към установяване на движещите сили на екстремизма сред младежите, оправомощаване на жените, насърчаване на диалога в общността, подсилване на местните участници или подобряване на капацитета на медиите и образованието за противодействие на идеологиите, водещи до радикализация.

При финансовата подкрепа за гражданското общество ще се вземе предвид измерението, свързано с борбата с радикализацията, както е посочено в прегледа на европейската политика за съседство от 2015 г.⁴¹ ЕС ще продължи да си взаимодейства с гражданското общество, специалистите и представителите на академичните среди, включително в страните партньори, за да задълбочи разбирането си за движещите фактори и да определи ефективни отговори. Когато е възможно, опитът и експертните познания, придобити чрез RAN, ще се използват извън границите на ЕС в приоритетни трети държави, особено в Турция, в региона на Близкия изток и Северна Африка и в Западните Балкани, при условие че са спазени определени изисквания.

ЕС предлага по-положителни послания чрез комуникация, насочена към младежите, които могат да са по-уязвими към радикализацията. Сред многобройните текущи дейности е работата на специалната група за стратегическа комуникация съвместно с делегациите на ЕС в арабските страни и със Световната коалиция за борба с Даеш с цел идентифициране на общи ценности и разработване на конкретни мерки. Например ЕС съфинансира проект в Тунис за по-голямо финансово приобщаване на уязвимите общности чрез микрокредитиране. Комисията финансира проект на стойност 3 милиона евро в Тунис, Мароко и Ливан, който помага за изграждане на устойчивост на общностите чрез работа с гражданското общество и даване на по-голяма гласност чрез стратегически комуникации.

ЕС ще насърчава преките контакти между хората. Той ще разшири допълнително платформата eTwinning, за да стане тя достъпна за участие на избрани държави, обхванати от европейската политика за съседство, особено на тези, изправени пред проблеми с радикализацията, която води до насилие, и където в най-голяма степен е необходим межкултурен диалог⁴². Комисията също така ще даде началото на проект по програма „Еразъм+“ за свързване на студентите и младите хора от ЕС и трети

⁴⁰ https://ec.europa.eu/europeaid/strive-development-strengthening-resilience-violence-and-extremism_en.

⁴¹ ЕС предоставя значителна подкрепа за мерки за борба с тероризма чрез различни инструменти, по-специално по линия на Инструмента, допринасящ за стабилността и мира и Европейския инструмент за съседство (ЕИС) и чрез по-широки дейности в областта на развитието.

⁴² Мрежата eTwinning вече функционира в някои трети държави, по-специално в Тунис, където понастоящем почти 300 преподаватели и 85 училища са регистрирани в тази онлайн платформа.

държави. Този виртуален обмен с участието на модератори ще помогне на младите хора да развият взаимно разбиране и уважение и също така да подобрят межкултурните си умения, които са търсени от работодателите.

Ключови действия:

- ✓ *Подкрепа на международните организации в работата им за противодействие на насилническият екстремизъм.*
- ✓ *Допълнителни инициативи за насочване на външните финансови инструменти на ЕС към предотвратяване на радикализацията, която води до насилие.*
- ✓ *Продължаване на подкрепата за инициативите на Глобалния форум за борба с тероризма (ГФБТ) за предотвратяване и противодействие на насилническият екстремизъм.*
- ✓ *Включване на избрани съседни държави на ЕС в мрежите eTwinning Plus.*
- ✓ *Стартиране на проект за осъществимостта на виртуален обмен по програма „Еразъм+“, за да се насърчават онлайн връзките между младите хора, като целта е до 2019 г. да бъдат обхванати 200 000 младежи.*

Заклучение

Радикализацията, която води до насилие, е все по-голямо и променящо се предизвикателство, което изисква нови и широкообхватни отговори – от действия във връзка с непосредствените заплахи за сигурността до мерки по отношение на факторите в неговата основа. Както се посочва в съобщението на Комисията относно изпълнението на Европейската програма за сигурност, *първостепенният приоритет трябва да бъде предотвратяването на радикализирането на нови лица и това да се гарантира, че вече радикализираните лица участват в програми за дерадикализация и не им се позволява да разпространяват терористична пропаганда и речи, подбуждащи към омраза.* Държавите членки са на предна линия, било то чрез своите органи за сигурност, съдебни органи, преподаватели, социални работници и гражданско общество. ЕС може да играе подпомагаща роля чрез мобилизиране на своите политики, капацитет за координация и финансови инструменти, за да подпомага националните действия и да осигури реална добавена стойност по места в рамките на своите правомощия.

В настоящото съобщение са представени конкретни действия за подпомагане на държавите членки при въвеждането на инициативи и политики, които ще ни помогнат да предотвратим и да се справим с радикализацията и насилническият екстремизъм в ЕС и в трети държави. Комисията насърчава държавите членки да подпомагат своята работа чрез различните мерки за подкрепа и инструменти за сътрудничество на равнище ЕС. В крайна сметка предизвикателството на радикализацията, която води до насилие, може да бъде преодоляно ефективно само с общите усилия на всички заинтересовани страни на национално, европейско и международно равнище.

Комисията приканва Европейския парламент и Съвета да одобрят настоящото съобщение с оглед изпълнение на предложените действия в тясно сътрудничество с всички заинтересовани страни.